

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščanja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Skrbimo za mladino!*

To so te dni „klepali klep na klep“, haker je dejal Levstik, in zopet enkrat so tožili, kako je mladina naših dni pokvarjena. Tragični in pretresujoči slučaj dijaka Szilicha in Vončina, ki sta se ustrelila na grobu Szilichove matere, je dal povoda pravim jeremičarjem o izprijetosti mladine. A še ni poleglo razburjenje zaradi tega dvojnega samomora, že se je raznesla govorica, da so štiri dijaki hoteli umoriti svojega profesorja in se posvetiti razbojniškemu življenju najprej v kočevskih gozdih, potem pa doli v Afriki v velikem slogu. In zdaj se zopet čita, da se je na Reki neki dijak hotel v šoli ustreliti.

Ti slučajji so gotovo žalostni pojavi, ali generalizirati jih je krivično in je obenem tudi bedasto, ker generaliziranje služi samo agitaciji za gotove tendence in govira ali pa onemogoča spoznanje resničnih vzrokov in nagibov omenjenemu dvojnemu samomoru in omenjeni dijaški zaroti.

Z druge strani pa tudi ni dovolj, če se reče fantje so bili leni, so bili zanikrni in tako nesrečnega temperamenta in slabih nagnjenj, da so bili zmožni za vse in da bo vedno takih ljudi na svetu in tudi najidealnejši profesor ne bo mogel z njimi izhajati. Tudi taka sumarična rešitev teh slučajev ni na mestu. Treba je seči globlje in vzeti te dogodke v najresničnejši pretres.

Potrebno in koristno bi bilo, da se s temeljito preiskavo treznih in objektivnih ljudi preiščeta ta dva slučaja vsestransko. Zgoditi bi se to moralo približno tako, kakor se je zgodilo te dni na Francoskem zastran slučaja, ki je še vsebolj tragičen kakor sta zgoraj označena.

V Clermont-Ferrandu je neki 17 let stari dijak v šoli med latinskim poukom popoldne ob 3. uri in 20 minut naenkrat vstal, je šel do katedra, se molče priklonil profesorju in

*) Ta izvrstni članek je priobčil „Slovenski Narod“ v 143. številki. Uredn.

LISTEK.

Et meminisse juvat.

Slavnemu uredništvu „Učiteljskega Tovarisa“!

V številki 23. „Učiteljskega Tovarisa“ z dne 4. junija 1909 je v članku „Et meminisse juvat“ med drugim povedano, da so razni oficijozni krogi s pomočjo načelnika gorških veterancev, Jacobija, nadeli popolnoma nemško lice slavnosti, ki se je vršila dne 14. avgusta 1898 v Branici o priliki, ko se je razkril spomenik pok. topničarskega stotnika barona Andreja Čehovina; dalje, da so aranžerji nalašč odriivali od slavnosti slovenski živelj — da je Janko Lebanova knjižnica „Andreas Freiherr von Čehovin, k. k. Artillerie-Hauptmann. Ein österreichischer Held“ otela tega slovenskega junaka pozabi; da bi ne bilo g. Jacobiju brez te knjižnice nikdar prišlo na misel, zavzeti se za stvar; da pa je hotel imeti gospod Jacobi vso zaslugo za se in da je zato odriival od slavnosti vse tiste, ki imajo

se — ustrelil. Zadel se je tako dobro, da je obležal na mestu mrtev. To je bilo prve dni preteklega meseca.

V mestu je nastal vihar. Profesorja latinskega jezika so hoteli razburjeni meščani kar linčati. Seveda je šolska oblast takoj uvedla obligatno preiskavo, toda vlada je šolski oblasti vzela vso stvar iz rok in je sestavila posebno preiskovalno komisijo, v kateri sta bila dva bivša šolnika in dva izkušena preiskovalna sodnika. Ta komisija je dognala, da zadene profesorja le majhna krivda, največja krivda pa samomorilčeve součence.

Ti poslednji so samomorilca neusmiljeno preganjali, ker je bila njegova mati lahkoživa ženska in vsak čas zapletena v kak škandal. Nепrestano so mu očitali to mater, neprestano so mu dopovedovali, da je osramočen za vse življenje, venomer so mu očitali, kako more živeti ter ga razglašali za strahopetnika, ker si ne vzame življenja. Končno so mu s kredo zaznamovali prostor pri katedru, kjer se mora ustreliti, in določili so mu uro in minuto, kdaj da mora izvršiti samomor.

In fant se je res vdal temu strahovitemu terorizmu, ki je trajal več tednov, in si je končal življenje.

Nekoliko je nanj vsekako tudi vplivalo dejstvo, da je v latinščini slabo napredoval. Preiskovalna komisija je tudi konstatirala na podlagi primerjanja pismenih nalog samomorilčevih in nalog drugih učencev, da je profesor samomorilca res strožje klasificiral kakor druge dijake. Samomorilec je iz tega sklepal, da ga profesor, ki ga je tudi sicer rad zbadal in poniževal, preganja in si domišljeval, da se to godi zaradi njegove malopridne matere, da ga torej tudi profesor zaničuje in zatira.

Vlada je profesorja ostro disciplinirala, češ, da ni bil objektivni učitelj in da je pomankanje pravičnosti ter poniževanje in zasmehovanje učencev nekaj neodpušljivega. Tudi pišejo listi, da je bil ta profesor, dasi v svoji stroki izborni kvalificiran, vendar slab vzgojitelj in slab učitelj, in utemeljujejo svojo

na Čehovina tudi kaj zaslug; da so gospodje, ki so se polastili vodstva slavnosti, sovražno postopali proti vsemu, kar je slovenskega. Med vrstami tega članka je tudi citati kakor bi bil g. Jacobi prejel radi Čehovinove slavnosti kako odklikovanje.

Podpisano društvo, hudo užaljeno, da se njegovemu mnogozaslužnemu predsedniku brez kakršnegakoli povoda v enajstem letu po dovršeni Čehovinovi slavnosti na tak zavraten način javno skrni častno ime, izjavlja s tem, da so vsa navedena predbacivanja neresnična in je vsak čas pripravljeno, utrditi to svojo izjavo z veljavnimi dokazi.

Sklicuje se na § 29. tiskovnega zakona, obenem pa tudi na pravicoljubnost slav. uredništva, pričakuje podpisano predsedništvo zanesljivo, da se ta izjava priobči v prihodnji številki cenjenega lista.

Predsedništvo voj. veteranskega društva v Gorici, dne 1. julija 1909.

Podpredsednik:

Josip P. Palich.

sodbo s tem, da dober vzgojitelj in učitelj vedno tudi doseže razmerno dobre učne uspehe, a kdor jih ne doseže, da je tega največ sam kriv.

Teško je lajku soditi, v koliko je to stališče glede učitelja utemeljeno. Eno pa stoji: Učitelj je v šoli absoluten kakor ruski car in zato mora biti dobrohoten prijatelj mladine in strogo objektivni. Kadar ruski car strune preveč napne, počijo bombe. Die Macht des russischen Herrschers ist beschränkt durch den Zarenmord. — Ali se mar v glavah naše mladine porajajo že taki pojmi? Če učitelj ne upošteva individualnosti posameznih učencev, če jih šikanira, zasmehuje in ponižuje, kar s svojega piedestala posebno lahko dela. — Ko sem jaz v šolo hodil, sem tudi imel profesorja, ki me je za mojo nedolžno porednost krvavo šikaniral — potem se ni čuditi, če dečka, ki nima zadostno odporne moči v sebi, požene v obup. Pri vojakihi vidimo, koliko ljudi poženejo šikane celo v grob.

Ljudje mislijo, da je učiteljski stan lahak. Kako neumno je to mnenje! Poučevanje in vzgajanje je silno težka stvar, posebno pri tolikem številu dijakov. In med dijaki je vedno tudi takih elementov, ki jih ni mogoče ugnati in ukrotiti in pri katerih mora naposled učitelja zapustiti potrpežljivost, saj je od krvi in mesa in ne kako čeznaravno bitje. Jako mnogo je kriva tudi slaba domača vzgoja, oziroma pomankanje vsake domače vzgoje, da je med dijaki toliko res podivjanih elementov. Najslabše pa je še to, da se postavljajo starši najrajši na stran dijakov in proti učiteljem in tako vede ali nevede hujskajo otroke in jim dajejo potuho. Kogar bogovi sovražijo, tega narede za pedagoga, ker je ta poklic tako težaven, tako grenak in tako nevhvaležen.

Med strogostjo in šikaniranjem je seveda velik razloček. Mnogo je strogih učiteljev in oficirjev, pa jih imajo dijaki in vojaki vendar radi, so pa tudi oficirji in učitelji, ki so pravzaprav dobri ljudje, a tako sitni in sekantni. da spravijo dijake in vojake v blaznost. Pa je tudi resnica, ki se v življenju dostikrat zapazi, da eden z vso strogostjo ničesar ne doseže, drugi pa ima brez strogosti najlepše uspehe. Tako n. pr. je v Ljubljani neki stotnik, ki vojakov nikdar ne psuje in ki kaznuje vojaka le v najskrajnejšem slučaju, šele kadar se je v tretjič pregrešil, a njegova stotinja stoji glede discipline in glede izvežbanosti visoko nad drugimi, pri katerih vojake psujejo, trpinčijo in zapirajo in postopajo oficirji z njimi z običajno strogostjo. To je pa zopet odvisno od individualnosti oficirjev in učiteljev.

V rečenem slučaju v Clermont-Ferrandu je dijaka brez dvoma dognal v smrt terorizem njegovih součencev. V tem terorizmu se zrcali neka neverjetna krvoločnost, neka nenaravna občutljivost v častnih stvareh in pa tako zaničevanje vrednosti življenja, da človeka kar zazebe.

Tudi v slučaju Szilich-Vončina je zaničevanje življenja gotovo igralo veliko ulogo. Kako si naj sicer mislimo, da sta dva mlada, zdrava fanta šla prostovoljno v smrt, ne morda v trenutku silne razburjenosti, ne v takem afektu, v katerem človek izgubi oblast sam nad seboj in ne ve več, kaj dela, marveč

povsem preudarno, rekel bi, skoro hladnokrvno.

Denimo, da se jima je v šoli res zgodila krivica. Tudi če bi bila ta krivica tako velika, da bi bila morala opustiti študije — to vendar še ni tako strahovita nesreča, da bi si zaradi tega kdo preudarno vzel življenje. Kaj drugega je trenutna razdraženost in kaj drugega preudarno storjeno dejanje. Tudi strah pred svojo ni mogel igrati posebne vloge, zakaj Szilich in Vončina sta bila že vendar prevelika, da bi se še kdove kako tresla pred starši in da sta bila tudi pogumna, kaže ravno njihju samomor. Saj se zgodi, da si kdo zgolj iz strahu vzame življenje, posebno pri vojakihi, kjer se dobe uprav zverinski predpostavljenci. a kakor sem že rekel, se taki samomori zgodijo le v največji razburjenosti, ko člonek ne ve, kaj dela, ne pa preudarno in hladnokrvno, kakor sta to storila Szilich in Vončina.

Niso mi sicer znani posebni detajli tega slučaja, ali iz tega, kar vsakdo ve, sklepam, da niti strahu pred bodočnostjo zaradi zasluženo ali nezasluženo slabim napredovanjem v šoli, niti strahu pred svojo ne gre smatrati za odločilni nagib samomoru. Če je kak profesor s tema fantoma trdo ali celo krivično postopal, potem sta zamogla užaljeno častihlepje in užaljeni pravni čut morda nekoliko vplivati na njihju samomor, ali glavna gonilna moč je morala po moji subjektivni sodbi vendarle biti druga in zdi se mi, da je to zaničevanje življenja, izvirajoče iz pesimističnega naziranja, da svet in ljudje niso nič vredni, da na svetu ni ne veselja ne pravice in da življenje sploh ni vredno, da bi se živel.

Odkod to naziranje? Kaj se godi v glavah in v srcih naše mladine?

Nihče ne ve določnega odgovora na ti vprašanji, z ugibljami pa ni nič opraviti, vsi se premalo zanimamo za mladino, vsi skupaj nimamo upogleda v mišljenje in čuvstvovanje mladine in vsi [podcenjujemo sugestivno moč individualistične in pesimistične literature. Vsa naša oficialna vzgoja je urejena po enem kopitu, je šablonska in pravzaprav le zunanja dresura. Gleda se samo nato, da se dijak uči in da izpolnjuje šolske in disciplinarne predpise, sicer se pa nihče zanj ne zmeni, ne učitelji in še manj starši. In tako raste mladina dozoreva pred našimi očmi, sama sebi prepuščena, ne da bi mi vedeli, kaj misli in kaj čuti.

Zaničevanje življenja je bolezen, ki se časih pojavlja pri vseh narodih. Spominjam se, da so pred mnogimi leti imeli ljubljanski dijaki v neki ljubljanski gostilnici klub, čigar glavna določba je bila, da si bodo vsi člani po vrsti vzeli življenje. Prvi, ki je prišel na vrsto, je bil neki Kramer. Potegnil je črno kroglo, šel na ulico in se v Prešernovih ulicah blizu „Slona“ ustrelil. Zadel se je pa slabo, in v bolnici so ga rešili. Kramer je šel potem k vojakom, zakaj v šolo ga niso več hoteli, postal je računski narednik v Ljubljani ter je v tej lastnosti umrl. Ostale člane onega kluba je Kramerjev slučaj seveda streznil in nobenemu ni več prišlo na misel, da bi si končal življenje.

Kar se tiče „zarotnikov“, ki so hoteli baje umoriti neke profesorje, kar pa ni prav verjetno, in se hoteli posvetiti razbojništvu, se

mi zdi, da so jim najbrž indijanske povesti, kolportajni romani, s katerimi nemška kultura zastruplja slovensko mladino, razni Sherlock Holmesi, grozotne kinematografske drame itd. zmešale pamet. Te knjige so pravi strup za ljudstvo sploh in zlasti za mladino in provzročajo neizmerno zlo. Tu bo treba enkrat nekaj izdatnega storiti. Ljudstvu in mladini je treba dobrega, optimizem negujočega čtiva, ki zbujajo veselje do življenja.

Slučaja, o katerih sem govoril, bodeta morda ugodno vplivala na mladino samo, pa tudi na starše in vzgojitelje. Neko treznenje je povsod opaziti. Pa to ni dovolj. Treba se je intenzivno zavzeti za mladino. Zavedajmo se vendar, da je od mladine vsa prihodnost odvisna in da moramo imeti zdravo, čvrsto življenja veselo mladino, ki bo zaničevalo pesimizem in anarhizem in svetohlinstvo, mladino optimističnega naziranja, vedre duše, dobrega srca in krepkih mišic, mladino, ki bo imela ideale, pa tudi pogum in veselje za boj. Tak „Lausbub nichtsnutziger“, ki uganja porodnosti, gleda celo za punčicami in rad izpije kak kozarček piva, ki rajši pleše kakor bi se trpinčil z grškimi aoristi, pa je jedrat, odkritostrečen in dober fant, je stokrat več vreden od tistih fantov, ki se plazijo okrog izpovednic ali že v letih nezodgovornosti prisegajo na Nietzschejeve nauke, poznajo le svoj „jaz“ in se smatrajo poklicane, postavljati se „Jenseits von Gut und Böse“ ter, če se jim zdi, končati sebi ali komu drugemu življenje.

Učimo mladino veselja, učimo jo ljubiti življenje in se ga veseliti, pa bo mladina dobra in zdrava!

Solski red.

(Iz Istre.)

Ker je danes praktična veča dospela do svojega vrhunca, zato nam je biti pozornim, da gremo vsi enakomerno z duhom časa dalje. Praktično pa učimo le tedaj, ako znamo razen raznih strok tudi vzgojevati. Tupatam se čuje, da je ta ali oni sicer prav priden, podkovan v raznih znanostih in vednostih ali pri vsem tem, da so otroci, ki jih vzgojuje slabi, t. j. nimajo tistih lastnosti, ki bi jih morali imeti, da bi dajali drugim dober zgled. Naučili so se premalo in lo kar znajo nima globoke trajne vrednosti, ker so se učili le zase, ne pa za druge. Kdor hoče imeti otroke, učence v šoli, ki bi bili zgledni in enkrat npravoverni in praktični občani, mora sam npravoverno in praktično vzgojevati in ublaževati vse one činitelje, ki pohujšujejo ali zadržujejo, da ne more imeti v resnici prave podlage za nekdanjo življensko dobo. Ako pa hočemo doseči kaj stvarnega v tem oziru, delujmo mi in drugi vzgojni faktorji na to, da bomo hodili skupno z roko v roki otrokovih staršev. Pri nas je večina kmetiško ljudstvo, ki se sempatja peča z malo obrtjo in malo trgovino. Kar si je napravilo, si je naredilo s svojimi žrtvami, svojim trudom s pomočjo posameznih uprav, občin in dežel pod zaščito šolskega državnega zakonika. Kako bore malo je to v primeri z zahtevami, ki jih nam ponuja dobra vzgoja. Šlo je tako daleč, da so nekateri civilizatorični pristaši širili naobrazbo potom nasilja in z drugimi nenravnimi sredstvi. Tudi sedaj še ni vse v redu in morda tudi ne bo tako izlepa. Da se pa te razlike ublažijo in to posebno v naši pokrajini, je bilo in bo najbolj važno to, da se ustanovi nekaka norma, na roko katere se pa mora ozirati vsakdo, ki mu je na srečo blagor človeštva sploh in blagor mladine posebe.

Socialne razmere pri nas, posebno v naši pokrajini so take, da se Bogu usmiliijo. Otroci so prepuščeni samim sebi precej od mladosti. Da, lahko rečemo, da precej od pričetka se dela tako, da je očitno, da nimamo pričakovati od večine slučajev nič drugega kakor le posebno kasto po selekcijskem izboru. Gorje torej učitelju, ki dobi tako, e mladino; malo se da napraviti iz nje; popraviti pa ne more nobeden več, kar se je zamudilo do tistega časa, ko je moral otrok začeti hoditi v šolo. In ti mladi otroci so prepuščeni v zgodnji mladosti neradni deci, ki jih pestujejo, v pravem pomenu jih pa ubijajo telesno in duševno. Socialne razmere so take, da otroka mati in oče pusti malim nevednežem; in sedaj se začne mukotrpno življenje pri teh ubožih. Vidi, kar ne bi smelo, sliši same nerodnosti; nauči se tega, kar je potem strup lahko za vso šolsko mladino. Take otroke sprejemamo v odgojo. Že prvi šolski dan pridejo ti nesrečneži sami v šolo s kakim enajstletnim do štirinajstletnim

brateem ali sestrico ali popolnoma sami, redkokdaj z roditelji. Nekateri so že ogorelih lic in so poizkušali že blagost in ostrost solnčnih žarkov. Izpričevala o cepljenih kozah ni; še zve se težko, ali je bil otrok cepljen ali ne. Prvi dan se ti obljublja v šoli, da ostane otrok priden, da bo imel vedno svoje šolske priprave itd. A to so le pobožne želje. Ljudska šola, ki je časih napolnjena do zadnjega kotička, časih pa skoraj prazna, naredi tu čudež in napravi iz otroka poštenega občana.

Socialne razmere so krive, da dobimo v šolo otroke staršev, ki komaj premorejo, da jih primezno oblečejo in jim dajo potrebnega živčja. Ker se je pri nas zaradi splošne nerodnosti in drugih pomanjkanj šola šele v sedanjem času začela razvijati, je ostalo večinoma pri starših skoraj vse pri starem. Ne moremo torej kriviti svoje dede, pač pa lahko stopimo v dogovor s starši, ki imajo vsaj iskrico čuta do svojih otrok in torej tudi za šolo. Pričakujemo dokaj koristnega od roditeljskih shodov. Bodi z roditeljskim shodi za danes kakor hoče, nadejamo se z gotovostjo, da bodo starši znali vedno ceniti nauke, ki se jih njegovim otrokom vceplja v srce že v šoli.

Od pričetka šolskega leta se naj čita splošne določbe šolskega reda; posamezne si pomnijo učenci med letom. Šolski red se mora izročati učencem, da ga izroče staršem, v učni sobi mora viseti poleg urnika.

Novi definitivni učni in šolski red predpisuje v § 68., da mora učiteljstvo vsake šole v sporazumu s krajnim šolskim oblastvom in s šolskim zdravnikom (prim. § 69. šolskega in učnega reda) sestaviti šolski red za učence, ki bi naj določeval, kako se imalo otroci vesti v šoli in zunaj, kdaj začenja in kdaj neha pouk in ki naj bi dal norme vsemu šolskemu obisku.

Načrt šolskega reda je predložiti v odobrenje okrajnemu šolskemu oblastvu, ki naj vpraša za menje uradnega zdravnika.

Ker je glavni vir srečnega življenja pošteno srečno življenje, zato moramo posebno paziti na npravno delo, ki pospešuje čednosti. To delo nam oživotvori ljubezen do vseh prirodnih stvari in reči, ki jih je človek naredil in zaradi katerih živi. V to nas vodi čut za red in snago ter tudi zdravi egoizem. Le v zdravem telesu biva zdrava duša. Tako zadbimo tudi zunanjo dostojnost, ki nam omogočuje plemenitost že v mladosti, da postanemo pozneje poštene državljeni.

Ako se ozremo po vesoljnem svetu, povsod zapazimo nekak red, ki obdaja človeka kot umno bitje, ki je postavljeno nad drugimi stvarmi v narodi. Imamo razne vrste organskih in neorganskih teles, razne vrste ljudi po starosti, imetju in poklicu. Marsikdo je bogate rodovine ali plemenitih staršev, pa pride v take okolščine, da je povsem različen od njih. Celo naša dela, naše lastnosti si prištevajo in delijo v razne skupine. Ker se vse take lastnosti, ki so potrebne plemenitemu človeku, že v mladosti vcepijo v naša srca, je že treba v zgodnji mladosti privaditi človeka na nekako podrejenost. Posebno pa se mora gledati, da je otrok sposoben v šoli držati se nekega določenega reda, ki ga privede do tega, da je tudi eden izmed koristnih udov človeške družbe. (Dalje.)

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilejska samopomoč. Odborova seja je dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne pri tovarišu predsedniku Troštu na Igu.

Štajersko.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje dne 11. julija 1909 ob 10. uri popoldne v šoli pri Sv. Križu poleg Slatine s sledečim vzporedom:

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. Predavanje gospoda profesorja Lavtarja o njega metodi in računih.
4. O socialnem odseku poročja tov. Sotošek.
5. Ljudska šola in kmetijstvo — tov. Kurbus.
6. Volitev delegatov za letošnjo glavno skupščino „Zaveze“ v Mariboru.
7. Slučajnosti.

K popolni udeležbi cenj. tovarštva in prijaznemu posetu p. u. učiteljskih prijateljev vabi odbor.

Šaleško učit. društvo je zborovalo dne 17. pret. m. na Paki. Zborovanja so se udeležila tudi sosedna društva, ker ju obijubil

g. prof. Lavter predavati v svoji računski metodi.

Po pevski vaji otvori predsednik zborovanje in izraža veselje nad obilno udeležbo. Poudarja živo potrebo nove računice posebno za nižjo stopnjo, ki bi bila osnovana na podlagi ločenih operacij ter nudila več snovi za posrednji pouk. Naglašujoč velike težkoče, s katerimi se je moral boriti g. prof. Lavter za uresničenje svojih idej, mu v imenu zbranega učiteljstva iskreno častila k aprobaciji in k novi izdaji njegovih računice.

Gospod prof. odzdravlja in se zahvaljuje za zaupanje učiteljstva, ki se je v tako častnem številu udeležilo njegovega podavanja. V več kot dvehurnem govoru razvija in utemeljuje svoje nazore o računski metodi, in sicer na podlagi svoje novoizdane računice. Opozarja tudi na nekatere posebnosti, ki se nahajajo v nji.

Za svoja izvajanja je žel g. prof. občno priznanje. Prepričani smo, da se bo po njegovih računici olajšalo delo učitelju in učencu.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo. Za ustanovnico „Učit. konvikta“ so nadalje vplačali: Repič Marica v Trebuži 2 K, Drašler Herta na Bukovem 3 K, Močnik Josip v Orehku 3 K (poprej 2 K, skupno tedaj 5 K), Bratina Ivan v Sela-Logu 2 K in Pagon Berta v Jagrščah 2 K.

Dosedaj vplačanih 192 K.

Razen treh učiteljskih oseb so se vsi odzvali odborovi prošnji. Hvala jim!

O d b o r.

Politiški pregled.

*** Davčni odsek.** Davčni odsek je sprejel sledeči predlog posl. dr. Urbana: Davčni odsek izraža mnenje, naj bi vlada poleg predloge o hišnorazrednemu davku početkom jesenskega zasedanja predložila tudi zakonski načrt glede reforme hišnega davka, vstevši obdačenje tvornic in delavnic z ozirom na izjave, podane v davčnem odseku. — Tekom debate je finančni minister dr. Bilinski pozdravil predlog doktor Urbana. Vlada predloži na jesen poslanski zbornici stare vladne predloge s primernimi izpremembami.

*** Italijansko vseučilišče v Trstu.** Tržaška „Eđinost“ se bavi z vprašanjem italijanskega vseučilišča v Trstu. Stoji na stališču: slovensko vseučilišče v Ljubljano, italijansko pa v kako izključno italijansko mesto, kar Trst ni. Če pa bi že res prišlo v Trst, je minimum slovenskih zahtev sledeči: potrebno število slovenskih ljudskih in obrtnih šol, paralelke na drž. gimnaziji in realki, predvsem pa, da bodi univerza v Trstu utrakvistična.

*** Masaryk v delegacijah.** „Narodni Listy“ javljajo, da se bo s češke strani osiguralo dr. Masaryku mandat v delegacijah, da mu bo tako dana prilika govoriti tam o zagrebškem „veleizdajniškem“ procesu.

*** Bosanska duhovščina,** pravoslavna, katoliška in mohamedanska je sklenila prirediti skupni protestni shod, ker jim vlada v volilnem redu za bodoči bosanski deželni zbor noče priznati pasivne volilne pravice.

*** Tritedenski dopust za čas žetve** so koncem junija nastopili vojaki, da pomagajo doma na kmetiji. 18. julija se morajo vrniti. Čujemo, da se je vsem prosilec ugodilo.

*** Viljem II. na avstrijskih orožnih vajah.** Letošnjih velikih orožnih vaj, ki se bodo vršile na Moravskem, se udeleži tudi nemški cesar Viljem, ki se nastani o tej priliki v gradu grofa Harracha v Velikih Mešericah. Župan velikomešeriški ga pozdravi o tej priliki najprvo v češkem in potem v nemškem jeziku. Glede vsebine nagovora še ni doseženo sporazumljenje z vlado.

*** Zarotniško vprašanje v Belgradu** rešeno. Vojni minister je predlagal pred nekaj časom v ministrskem svetu, da se častniki, ki so se udeležili umorstva kralja Aleksandra, izključi iz armade. Častnike do čina stotnika naj bi upokojili, častnike od podpolkovnika dalje naj bi se premostilo med vojne uradnike. Ta predlog je bil od ministrskega sveta sprejet in od kralja potrjen. S tem bi bilo vprašanje zarotnikov definitivno rešeno.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Tov. Angela Trošt iz Vodice 2 K; tov. Julij Slapšak iz Vodice 2 K; Jakobina Dimnikova iz Ljubljane 2 K; tovariši J. Dimnik, J. Furlan in J. Režek iz Ljubljane vsak 2 K (skupaj 6 K), ker se niso udeležili učiteljskega koncerta v Kranju; ob priliki blagoslovljenja novega šolskega poslopja na Misličah pri Divači mala gospica Milena Rebekova nabrala 15-20 K; tov. Hugon Plhak iz Sladkegore 30 K, ki jih je prejel od neimovanega župnika, ker je istemu prizanesel ter ni zahteval njegove obsojbe; tvrdka Fran Ksav. Souvan, trgovina manufakturnega blaga v Ljubljari, 62-60 K, tov. Avgusta Kolnikova nabrala pri okrajni učiteljski konferenci v Krškem 20 K; tov. A. Lunček iz Št. Ruperta na knjižica kr. podr. št. 90 razpečal znamk za 56 K; skupaj 195-80 K; zadnjič izkazanih 951-78 K; doslej darovanih 1147-58 K. Bog plati!

Koroškemu učiteljstvu!

Nekoliko učiteljic bi šlo rado službovat na Koroško v kak obmejni kraj. Ker pa ne poznajo tamkajšnjih šolskih razmer in jim tudi niso znana prosta (prov. ali def.) mesta, zato se obračam do rodoljubnega koroškega učiteljstva s prošnjo, da bi kdo izmed njega blagovolil poslati tozadevnih informacij. Naslov se zve pri uredništvu „Učit. Tov.“

Vestnik.

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Rudolf Horvat in Marica Dovan iz Zagorja, Josip Kotnik od Sv. Jošta na Kozjaku; Ivan Petrič in Emilija Kaligar iz Rudnika; Fran Zoré iz Smartnega pri Tuhinju; Anton Pavčič iz Kostanjevice. Bog plati!

Učiteljskiški iz Sarajeva pod vodstvom gg. profesorjev Milakovića in Markovića so obiskali dne 6. in 7. t. m. Ljubljano. Ogledali so si znanstvenosti mesta, posebno šole. Bili so gostje mestne občine, a mestno učiteljstvo jih je pa spremljalo po mestu. Niso mogli dovolj pohvaliti vzorno urejenega ljubljanskega šolstva in kolegialnosti slovenskega učiteljstva. Dne 8. t. m. so se odpeljali na Bled in v Bohinj, potem k Sv. Luciji, v Cerkno, Idrijo, Logatec, Postojno in Trst in od tod pa v Dubrovnik in nazaj v domovino.

Ruski učitelji na Slovenskem. Pod pokroviteljstvom ruskega naučnega ministrstva pride 11 skupin po 50 ruskih učiteljev in učiteljic na Slovensko in sicer prva skupina pod vodstvom S. M. Studenega od 8.—10. julija, 2. pod vodstvom M. Soboljeva od 9.—10.: 3. pod vodstvom J. A. Aleksjejevskega od 13.—16.; 4. pop vodstvom V. M. Cebrikova od 18.—21.; 5. pod vodstvom Rolla od 25.—27.; 6. pod vodstvom J. D. Grodeckega od 25.—28.; 7. pod vodstvom Kojranskega od 30. julija do 1. avgusta; 8. pod vodstvom Eckarta od 1. do 4. avg.; 9. pod vodstvom Lampelja od 8.—11.; avg.; 10. pod vodstvom Studenkega od 13.—15. avg.; 11. pod vodstvom Soyfela od 15.—16. avgusta. Iz Ljubljane se odpelje vsaka skupina v Postojno, Trst, Gorico, na Bled, od koder se vrne nazaj v Rusijo.

V svarilo šolskim vodstvom! Opetovano opozarjamo šol. vodstva, da ne sprejemajo obsolviranih učiteljic dež. ženskega učiteljstva v Mariboru, dokler se niso prepričala o njih narodnem mišljenju. Seveda so to dekleta, ki želijo zasesti slov. mesta, po rodu Slovanke, a po duhu so zagrizene nemčurke, ki bi zasajale v srca naših malih strup nemškega nacionalizma in nam jih s tem odtujevale. Stojmo trdno na braniku in ne odpirajmo samovoljno poti svojemu sovražniku. Žalibog, da imamo tudi med Slovenci take značaje, ki prigovarjajo tem dekletom, naj se potrudijo za slov. službe, a pri tem ne mislijo, da so deležni narodnega izdajstva. — Izšli sta letos iz imenovanega zavoda samo dve Slovenki, in sicer; Minka Weber in Regina Gobeč.

Zveza slovenskih pevskih društev je imela v ponedeljek po slavnostnem zborovanju „Slavčevem“ izreden občni zbor na katerem se je zveza nanovo organizovala na podlagi izpremenjenih pravil, ki določajo za slovensko pevstvo tako važno župno organizacijo. Določilo se se za Kranjsko tri pevske župe: Gorenjska, Dolenjska in Notranjska, za Trst in Istro ena, za Goriško ena, za Štajersko dve, Koroška pa se je priklopila Gorenjski. V odbor so bili izvoljeni dosedanji odborniki. Naj bi nova organizacija čimprej stopila v življenje in čim najplodnejše delovala v prid naše lepe slovenske in slovanske pesmi!

Občni zbor Ciril-Metodove družbe se vrši letos, kakor čujemo, na Jesenicah, in sicer dne 8. avgusta.

Povišanje vadniških učiteljev. Naučni minister grof Stürgkh je letos povišal 83 vadniških in 4 njim enakih učiteljev s 1. julijem v 8. plačilni razred po določbah tozadevnega zakona iz l. 1907.

Ljudska knjižnica celjske čitalnice je izposodila tekom pol leta 2750 knjig, in sicer brezplačno.

„200 × 1000 ali odgovorimo Rogseggerju“. Pod tem naslovom je prinesel „Slov. Branik“ poziv, naj bi 1000 Slovencev se zavezalo plačati naši šolski družbi po 200 K, da se ji pokloni dar 200.000.

Ženski zdravnik. Medecine doktorica R. Machová je začela te dni svojo zdravniško prakso v Pragi. Gdč. Machová je promovirala že l. 1903. ter je od te dobe prakticirala na klinikah za notranje, očesne in ženske bolezni ter že bila tudi za sekundarko v otroški bolnici.

Okritje in blagoslovljenje nagrobnega spomenika ranjkemu učitelju Antonu Bezgu se vrši na Gočah pri Vipavi v nedeljo, dne 11. julija, popoldne ob 4. uri. Na grobu govori tov. A. Skala. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor postojnskega učiteljskega društva.

Okrajna učiteljska konferenca za postojnski okraj se je vršila dne 28. junija v Hruševju z jako obširnimi vzporedom, ki je trajala štiri ure, tako-le: I. Otvori okraj šol. nadzornik konferenco s pozdravom do učiteljstva, potem pa v daljšem, navdušenem go-